

Τὸ Αἶγιον Ὄρος

Δ'.

Τὸ πολίτευμα

Τὸ Ἅγιον Ὄρος. — Ὁ ὁσιος Ἀθανάσιος. — Ἡ ἀγιοφόρος ῥαβδος του. — Ἡ μονὴ τῆς Λαύρας. — Ἡ ἱερὰ Σύναξις. — Τὸ πολίτευμα.

Τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς ἐν Κωνσταντίνῃ διατριβῆς μου ἀφιέρωσα εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτεύματος τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Δυστυχῶς φῶς τῆς ἱστορίας δὲν ἐφώτισεν εἰσέτι τὰς ἀρχὰς τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν πρώτων μοναχῶν ἐν τῷ Ἀθωνί, οὐδ' εἶνε ἐξηκριθὲν πῶς κατεστράφησαν τόσαι πόλεις, αἵτινες ἤκμαζον ἐν τῇ Ἀθωνιάδι χερσονήσῳ. Ἐν χειρόγραφον σωζόμενον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλοθέου ἀναφέρει, ὅτι ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου οἱ κάτοικοι τῆς Ἀθωνιάδος χερσονήσου ἐξεδιώχθησαν ἐκεῖθεν καὶ μετηνάστευσαν εἰς Πελοπόννησον, ἔνθα σήμερον κατοικοῦσιν οἱ Τσάκωνες, τούτους δὲ διεδέχθησαν ἄσκηταί, οἱ ὅποιοι βαθμὸν ἐπληθύνθησαν, ὥστε αἰ εἰκονομαχικαὶ ἐριδες διετάρασσαν τὸ Βυζάντιον. Ἐκεῖ εὗρον οἱ εἰκονολάτραι ἐλευθερίαν νὰ ἀναστήλωσιν τὰς ἀγίας εἰκόνας καὶ περιανῶς νὰ κηρύξωσι τὴν ὀρθοδόξιν, μέχρις ὅτου ἡ Θεοδώρα ἔδωκε τέλος εἰς τὰς ἐριδας ταύτας. Τούτοις μοναχοῖς τούτοις οὐδεμίαν τοῦ συνεῖχε δύναμιν· ἡ μοναστικὴ πολιτεία ἦτο χαλαρὰ καὶ οἱ ἄσκηται ἔζων βίον τρωγλοδυτικόν, μέχρις ὅτου ὁ ἐπιστήμιος φίλος τοῦ Νικηφόρου Φωκά ὁσιος Ἀθανάσιος ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς Ἀγιορειτικῆς πολιτείας. Ὁ ὁσιος Ἀθανάσιος ἐγεννήθη ἐν Τραπεζούντῃ, μείνας δὲ ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ ὀρφανός, ἀνετρέφη ὑπὸ τινος πλουσίας μοναχῆς, ἀργότερον δὲ ἔτυχε τῆς προστασίας μεγιστάνου, πολὺ σπουδαίου ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Βυζαντίου. Ἀλλ' ἀφῆκας τὸ πλεονεξία ἐλπίδων μέλλον ἀπῆλθεν εἰς Βιθυνίαν, ἔνθα εἰς ἐν ἐκ τῶν βουνῶν τῆς ἡσκήτευσεν ὁ μοναχὸς Μιχαὴλ ὁ Μελετνας, ὅστις τὸν συνέστησεν εἰς τὸν ἀνεψιὸν τοῦ στρατηγὸν Νικηφόρον Φωκά· τὸν μετέπειτα αὐτοκράτορα. Μετ' αὐτοῦ συνεδέθη διὰ φίλους

ἀδελφικῆς· ὁ Ἀθανάσιος. Ὁ Νικηφόρος ἀποσταλὴς κατόπιν εἰς Κρήτην ὡς στρατηγὸς παρέλαβε μεθ' αὐτοῦ καὶ τὸν Ἀθανάσιον, εἰς τὰς εὐχὰς τοῦ ὁποίου ἀπέδωκε τὰς νίκας, διὰ τῇ αἰτήσῃ τοῦ μοναχοῦ ἄφθονα ἐχορήγησε χρήματα, ὥπως οἰκοδομηθῇ ἡ μονὴ τῆς Λαύρας κατὰ τὸ 921 καὶ πρὸ αὐτῆς ὁ ναὸς τῶν Καρυῶν. Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ὁικοδομήθησαν καὶ τὰ ἰδιαίτερα κελλῖα τοῦ Νικηφόρου, ὅστις εἶχε δώσει ὑπόσχεσιν μετὰ τὰς ἐκστρατείας του νὰ μεταβῇ εἰς Ἀθῶν, ὥπως ὑπὸ ἡγεμόνα καὶ καθηγητὴν πανάριστον ἀσκήσῃ τὴν κατὰ Θεὸν φιλοσοφίαν.

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΕΜΠΡΗΣ

Τὸ Ἅγιον Ὄρος εὗρον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Οἱ μοναχοί, λέγει, ἡ βιογραφία τοῦ ἁγίου, «οὐ γῆν ἤρουν, οὐκ αὐλακὰ ἔτεμνον, οὐ βοῦν εἶχον, οὐχ' ὑποζύγιον, οὐκ ἄλλο ἐκ τῶν ἀγιοφόρων ζώων, οὐ κυνάριον, οὐ κύνα· ἀλλὰ καλύβας ἐκ μικρῶν πηξάμενοι ξύλων, καὶ ὀροφὴν αὐταῖς ἐκ χόρτου συμφορηθεῖσαν ἐπεσχεδί-αταν». Ἐὰν ἐλαμβάνετο χρεῖα νὰ μετακομισθῶσι βάρη, αὐτοὶ δι' αὐτῶν ἐπλήρουν τὴν χρεῖαν τῶν νοικοκυρῶν ζώων, ἐπιδέ-νοντες σάγματα, οἷα τὰ τῶν ἡμιόνων, εἰς τὰ ἐκ-τῶν νῶτα, «ταῦτα δὲ τὰ τοῦ Χριστοῦ ὑποζύγια οὕτως ἐν αὐτοῖς τὰ ἄχθη μετέφερον» (1).

Ἐν ταυτῇ καταστά-σει εὗρον τὸ Ἅγιον Ὄρος προσεπάθησε νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτεύματος· οἱ μοναχοὶ ὅμως ὄντες· καὶ πολλοὶ ἀτίθαστοι δὲν ὑπετάσσοντο, ἡ εἰρήνη δὲ ἀποκαθίστατο, «ἡ δὲ σιδηρὰ ῥαβδος του, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐδίωκε τὰ δαιμόνια» δὲν ἤρκει ὥπως ἀποκρούσῃ τοὺς πειρασμοὺς τῶν καλογέρων (2), καὶ μόλις ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου Θ' τοῦ Μονομάχου κατορθώθη νὰ ἐδραιωθῇ τὸ ὑπάρχον πολίτευμα, «ὅπερ εἶνε ἐκ τῶν λαμπρῶν ἐκείνων πολιτευμάτων τῆς ἀρχαί-τητας διασωθὲν παρὰ δόξιν μέτω τῆς βασιλευ-στικῆς ταύτης καταιγίδος. Εἶνε σύστημα ὁμοσπον-δικόν, ὁργανισμένον σοφώτατα ἐπὶ τῆς τελείας τῶν δικαιωμάτων ἐκείνης μονῆς ἰσότητος» (3).

Ἐκτὸς τῶν πνευματικῶν χρηρισμάτων, ὁ Ἀ-γιος εἶχε καὶ μεγάλα σωματικὰ πλεονεκτήματα.

(1) Ἐπίτομος βιογραφία ὁσίου Ἀθανασίου.

(2) Ἀν. Μομφερράτος.

(3) Φραγκίτης.

ΚΑΛΑ ΚΕΡΔΗ

Γιγαντιαίου ὧν ἀναστήματος, ἔτρωγε διὰ πέντε ἄνδρας καὶ εἶχε σταυρὸν σιδηροῦν ἐξηρτημένον ἐκ τοῦ λαιμοῦ του, ζυγίζοντα ὑπὲρ τὰς 7 ὀκάδας. Ὁ σταυρὸς οὗτος διχσώζεται ἀκόμη ἐν τῇ

ιερχῇ μονῇ καὶ κατὰ πᾶσιν κούραν μοναχῶ περιβάλλει τὴν λαίμην αὐτοῦ, ὅστις κίπται ὑπὸ τὸ βάρος του. Ἀνάλογος πρὸς τὸν σταυρὸν του ἦτο καὶ ἡ ῥάβδος του, σιδηρᾷ ἐπίσης, ζυγίζουσα δέκα

τέσσαρες ὁκάδας. Διὰ τῆς ράβδου ταύτης ὡς ἄλλος Μωϋσῆς ἐκτύπησε τὸν βράχον καὶ ἀνέβλυσε διαυγέστατον ὕδωρ, ἱκανὴν διὰ δύο ὑδρομύλους, ὅπερ καὶ σήμερον ὑπάρχει. Ἡ αὐτὴ ἀγιοφόρος ράβδος, κατὰ τοὺς ἐπαναστατικούς ἐρεθισμοὺς τῶν καλογήρων, ἐτέλει σπουδαιότερα θαύματα εἰς τὰς ῥαχίς καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Ὅπως ὁμως περιπετειώδης ὑπῆρξεν ὁ βίος τοῦ ἀγίου, τραχὺς ἐγένετο καὶ ὁ θάνατός του. Προσευχόμενός ποτε ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς τῆς Λαύρας κατεπλάκωθη ὑπὸ τοῦ πεσόντος θόλου. Μέχρι τῆς σήμερον δὲ δύναται τις νὰ ἴδῃ τὰ αἵματοδοκῆ φερόμενα αὐτοῦ, δι' ὧν θεραπεύονται πλείστοι ασθενεῖς, κατὰ τὰς ὁμολογίας τῶν μοναχῶν τῆς Λαύρας.

Ἡ μονὴ αὕτη εἶνε ἡ μεγίστη καὶ ἀρχαιοτάτη τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, περιλημθάνουσα τετρακόσιαι κελλίαι καὶ πολλοὺς πύργους, καταλλήλους πρὸς ἀποκρουσιν τῶν πειρατῶν, οἵτινες κατεμάστιζον τὰ περὶ τὴν τοῦ ἐλληνικοῦ Ἀρχιεπαλάγου. Ἡ μονὴ αὕτη ἐπὶ οὐδενὸς ἀρχιεπισκοπικοῦ σχεδίου ἐγερθεῖσα, ἔχει ὅψιν φρουρίου, αἱ δὲ κατοικίαι τῆς ἐκτίσθησαν ἀναλόγως τῶν ἐκαστοτε ἀναγκῶν τῆς μονῆς, ἄνευ προδιαγεγραμμένου σχεδίου· ἡ περιγραφή αὐτῆς καθίσταται δυσχερεστάτη καὶ ἀποτελεῖ ἴδιον θέμα μελέτης. Ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς μονῆς πατριαρχαὶ πολλοὶ ἐμόνασαν καὶ σὺζονται εὐλαβῶς διατηρούμενοι οἱ τάφοι των, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ μονῇ κατετίσθη τὸ ὑπάρχον πολίτευμα τῆς ἀγιορειτικῆς ὁμοσπονδίας, ἥ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ διαμένει ἐν Καραϊς.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς εἰς Καραϊς ἀφίξεώς μου ἐπεσκέφθην τὴν *ἱεράν Σύναξιν*, ἥτοι τὸ συμβούλιον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων μονῶν καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τοὺς ἁγίους πατέρας. Τὸ κατὰ τῆς ἱερᾶς Συνάξεως ἐξώθεν μὲν ὁμοιάζει πρὸς σχολεῖον ἐλληνικοῦ χωρίου, ἔσωθεν δὲ διακρίνεται εἰς τὰ γράφεια καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, ἐνθα ἐγενόμην δεκτός. Ἡ αἴθουσα εἶνε εὐρυτάτη· διαθέει δὲ ταύτην σοφὰς, ἐφ' οὗ καθεζόμενοι συζητοῦσιν οἱ εἰκοσιν ἀντιπρόσωποι τῶν μονῶν. Ὁ πρόεδρος ἢ πρωτεπιστάτης, ὡς καλεῖται ἐν τῇ ἀγιορειτικῇ γλώσσῃ, ἐκάθητο ἐπὶ ὑψηλοτέρας ἐδρας καὶ ἐκράτει διακριτικὴν ράβδον.

Με ἐκάλεσε νὰ καθίσω πλησίον του, παραχρῆμα δὲ φουστανελλοφόρος ὑπὲρ τῆς φέρον χρυσῇν φέμελῃ καὶ ἀργυρᾷ ὅπλῃ, μοῦ προσέφερε τὸ ἀπαραίτητον γλυκὺ καὶ τὸν καφὲν ἐντὸς ἀργυρῶν κυπέλλων. Οἱ ἀναπαυτικοὶ σοφάδες καὶ οἱ κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος περικαθήμενοι βαθυπώγωνες ἀντιπρόσωποι τῶν μονῶν ἔδιδον ὅψιν ἐκκλησιαστικῆς συνόδου. Οἱ μοναχοὶ οὗτοι ἀπετέλουν τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν τῆς μικρᾶς ὁμοσπονδίας, ἥτις εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ αὐτοδιοίκητος, μὴ ὑπαγομένη ἀπειθείας οὔτε εἰς τὴν

τουρκικὴν κυβέρνησιν, οὔτε εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν. Εἶνε ἀληθῶς λίαν περίεργον πῶς κατώρῃωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτικὴν αὐτονομίαν τῆς ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, καίτοι δὲ τοσαῦται μεταβολαὶ ἐπῆλθον περὶ αὐτῆς, αὕτη ἐτήρησε τὸν ἀρχικὸν τύπον, ὅστις ἐξακολουθεῖ διαιωνιζόμενος. Καὶ ὁμως ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς παραγωγῆς κοινωνίας ἡ ἀγιορειτικὴ πολιτεία θὰ ἐξηντλεῖτο. Ἐν τοῖσι δὲν φοβεῖται ἐξάντησιν ἡ μονόφυλος αὕτη κοινωνία, διότι πολλοὶ κατ' ἔτος προσέρχονται καὶ ὑρίστανται τὴν κουράν, ἀνταλλάσσοντες τὰς τέρψεις τοῦ κόσμου μετὰ τὴν γαλήνην τοῦ μοναστικοῦ βίου. Πλείστους ἔλκουν ἐκεῖ μόνον τὰ θέλητρα τῆς φύσεως, ἄλλους τὰ λανθάνοντα θέλητρα τῆς μοναστικῆς ζωῆς, ἥτις, κατὰ τὴν φράσιν Ῥώσου μοναχοῦ, μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς βασιλικὴν ζωὴν. Ἀλλ' εἴτε ἐν βασιλικῇ χλιδῇ διέρχονται οἱ κάτοικοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἴτε καταπονοῦνται τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, πάντοτε ὑπόκεινται μετὰ στρατιωτικῆς πειθαρχίας εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἀγιορειτικῆς πολιτείας.

Τὸ πολίτευμα τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶνε ἄξιον πράγματι ἐρεύας μελέτης, ἥτις διεκφεύγει τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν προχείρων τούτων ἐντυπώσεων, ὁμοιάζει δὲ κατὰ τοὺς τύπους τοῦ διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ πρὸς τὸ πολίτευμα τοῦ Λυκούργου. Ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης εἶχεν ὡς μόνον σκοπὸν τὴν στρατιωτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ τὴν παραγωγὴν μόνον πολεμιστῶν, ὁ δὲ νομοθέτης τοῦ ἀγιορειτικοῦ πολιτεύματος ἔσχεν ὡς μόνον μέλημα τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν καὶ τὴν παραγωγὴν μόνον μοναχῶν. Πᾶσα ἄλλη κοινωνικὴ πρόοδος καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου πολιτεύματος ἀποκλείεται. Ὡς πρὸς τὰ καθεκαστὰ δὲ διοικητικὸς ὀργανισμὸς τοῦ Ὄρους ἔχει οὕτω: Κατοικούμενον ὑπὸ 6,000 μοναχῶν καὶ 2,000 κοσμικῶν, διαιρεῖται εἰς εἴκοσι διαμερίσματα, ἥτοι εἰς τὰς εἴκοσι μονὰς, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοδιοικητον δημοκρατίαν. Αἱ εἴκοσι αὗται μοναὶ ἀποτελοῦσιν ὁμοσπονδίαν καὶ ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν πρωτεύουσιν, τὰς Καραϊς, τοὺς ἀντιπροσώπους των, οἵτινες διαχειρίζονται τὰ κοινὰ συμφέροντα, ἥτοι τὴν διοικητικὴν, τὴν δικαστικὴν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἀντιπροσωπεία αὕτη εἶνε ἡ *ἱερά Σύναξις* ἢ ἡ *ἱερά Κοινότης*, ἥτις ἐκλέγει ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν τὸν πρόεδρόν της, ὅστις μετὰ τεσσάρων τῶν ἐπιστατῶν, ἐκ περιτροπῆς ἐκλεγομένων, ἵνα μὴ γενῶνται ἀντιζηλίαι, διαχειρίζονται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἱερᾶς Κοινότητος τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Παρὰ τὴν ἱεράν Σύναξιν διακρίνεται ὁ *καϊμακάμης*, δηλαδὴ ὁ πολιτικὸς διοικητής, ὅστις εἶνε ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, συνε-

γὰζόμενοι μετὰ τῆς Συνάξεως, ὅσων ἀφορᾷ εἰς τὰς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν σχέσεις τοῦ Ἁγίου Ὁρους, αἵτινες περιορίζονται εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων, μὴ ὑπερβαίνοντων τὰς 700 λίρας κατ' ἔτος. Ἄλλοι ὑπάλληλοι, πλὴν τοῦ τελώ-
νου, τοῦ ἀστυνόμου καὶ τινων τηλεγραφικῶν καὶ ταχυδρομικῶν διανομέων, δὲν ὑπάρχουσι. Καὶ αὐτῶν δὲ ἡ δικαιοδοσία εἶνε στενότατα περιο-
ρισμένη. Πᾶσα ἄλλη ὑπόθεσις διοικητικῆς, δικα-
στικῆς, εἴτε πολιτικῆς εἴτε ποινικῆς εἶνε αὕτη, ὑπά-
γεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Συνάξεως. Αἱ δι-
καστικαὶ ἀποφάσεις τῆς ἔχουσιν ἀπεριόριστον κύ-
ρος. Καίτοι δὲ ἀναγνωρίζονται ἐπισήμως ὑπὸ
τῶν τουρκικῶν δικαστηρίων, σπανίως ἐφεσιβάλλον-
ται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια τῆς Θεσσα-
λονίκης. Καὶ οἱ μᾶλλον ἀνυπότακτοι ἐκ τῶν μο-
ναχῶν ὑπέκουσιν εὐλαβῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς
ἱερᾶς Συνάξεως. Ὅλη δ' αὕτη ἡ πολυποίκιλος

νομοθεσία τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶνε ἄγραφος ὡς ἡ
Σπαρτιατικὴ. Ὅπως οἱ Λάκωνες εἶχον τὰς ρή-
τρας των, οὕτω καὶ οἱ μοναχοὶ ἔχουσι τὰ θέσμι-
α των, μὴ διδασκόμενοι ἐκ τῶν βιβλίων, ἀλλ' ἐν
ἀσκήσει καὶ ἐκ πείρας ἐκμανθάνοντες ταῦτα.

Ταῦτα εἶνε τὰ γενικὰ σημεῖα τοῦ διοικητικοῦ
ὀργανισμοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Τὰ προνόμια δὲ
ταῦτα χορηγηθέντα ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος διὰ χου-
σοδούλου τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φω-
κά, τηροῦνται μετ' εὐλαθείας ἕκτοτε. Μετὰ τὴν
κατάργησιν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἡ τουρκικὴ
δυναστεία τὰ ἐσεδέχθη, ἡ δὲ Βερολίνοιος συνθήκη
τὰ ἐξησφάλισεν αὐτοῖς. Οἱ δὲ μοναχοὶ εἶνε λίαν
ζηλότυποι πρὸς τὰς προνομίας των ταύτας, ἀν-
θιστάμενοι ἐναντίον οἰασδήποτε ἐπεμβάσεως, καὶ
αὐτῆς ἀκόμη τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς ὁ-
ποίας τὰ δικαιώματα εἶνε λίαν ἰδανικά.

Ἐπεται συνέχεια

Θ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΣΟΡΒΟΝΝΗΝ

Ἀξίον ἀπεικονίσσεως ἀντικείμενον, δυνάμενον ν' ἀ-
παθανάτισθαι ἀγαθὸν ζωγράφον, εἶνε ἡ Σορβόννη καὶ
τὰ περίεξ αὐτῆς κατὰ τὴν πνιγρὰν ὥραν τοῦ Ἰου-
λίου, κατ' ἐξοχὴν ὥραν τῶν ἐξετάσεων καὶ ὥραν
τῶν διαγωνισμῶν. Καθ' ἑκάστην ἀπὸ πρωίας ὥρᾳ
ἐκ πυρετώδους μελέτης, κατάκοποι ἐξ ἀγρυπνιῶν
μακρῶν μετὰ λεξικῶν ὑπὸ μάλης, μετὰ τετραδίων
καὶ σημειώσεων ἐν τοῖς θυλακίοις προσέρχονται οἱ
ὑποψήφιοι ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Λατινικὴν συνοικίαν οἰ-
κιῶν των πρὸς τὸ κέντρον τῆς κλασικῆς ταύτης πό-
λεως—διότι ἡ Λατινικὴ συνοικία ἀποτελεῖ πόλιν ἐν
πόλει καὶ κράτος ἐν κράτει—ἐνθα ἐγείρεται σεμνὴ καὶ
ἐπιβάλλουσα ἡ γηραιά Σορβόννη, ἣν οὔτε αἱ αἰμό-
φυρτοι θρησκευτικαὶ πάλαι, οὔτε αἱ διαδοχικαὶ ἐπα-
ναστάσεις, αἱ σχεῦσαι ὡς θέατρον τὸ παρὰ τὸν Σηκου-
ανὰν ἐπτάλοφον ἀστὺ ἡδυνήθησαν καὶ νὰ κλονίσωσι.

Καὶ περὶ μὲν Σορβόννης ὁ λόγος ἐς ἄλλοτε· ἐ-
πανεθώμεν τὰ νῦν ἐπὶ τὸν μῆνα Ἰούλιον καὶ τοὺς
κατ' αὐτὸν χωροῦντας διαγωνισμούς· διαγωνισμούς
ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, διαγωνισμούς ἐν τῇ σχολῇ
τῶν ἐπιστημῶν· διαγωνισμούς προλυτῶν καὶ διαγωνι-
σμούς ὑψηλῶν. Καὶ τυγχάνει δεινὴ ἡ πάλη περὶ
ἀμφοτέρων τῶν πανεπιστημιακῶν τούτων τίτλων,
διότι ὁ ἀγὼν πρόκειται μεταξὺ τῶν κρατίστων τῆς
Σορβόννης τελειοφοίτων καὶ τῶν τροφίμων τῆς Νορ-
μαλικῆς Σχολῆς. Οἱ ἀγωνιζόμενοι ὑπερβαίνοντες
κατὰ κανόνα τοὺς 100 ἀνέρχονται συνήθως εἰς 150,
ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν γινομένων ὀριστικῶς δεκτῶν ποι-
κίλλει μεταξὺ 25 ἕως 30. Μὴ νομισθῇ δὲ λόγος
τῆς ἀποτυχίας τῶν ἀποκρουσμένων ἢ ἀνικανότης
δὴθεν αὐτῶν, λόγος τῆς ἀπορριψέως των ἢ μειζῶν
ικανότης των ἄλλων. Λόγος δὲ τοῦ σμικροῦ ἀριθ-
μοῦ τῶν γινομένων δεκτῶν τὸ μὲν ὁ ζῆλος, μεθ' οὗ
οἱ λευκότερις τῆς Σορβόννης καθηγηταὶ περιφρου-
ροῦσι τὸ γόντρον τοῦ σορβοννικοῦ διπλώματος, τὸ
δὲ ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐπικρατίας τοῦ νὰ διορίσῃ ὡς
τάχιστα τοὺς νικηφόρους ὑποψηφίους εἰς καθηγητι-
κὰς ἑδρας, πᾶς δὲ τοιοῦτος διορισμὸς στοιχίζει τῷ

Γαλλικῷ φίσκῳ τὴν σοδαρὰν ἀφαίμαξιν στρογγύλου
ἀριθμοῦ χιλιάδων κατ' ἔτος. Ἀνάγκη ἄρα ὁ ἀριθμὸς
τῶν ἐπιτυχόντων νὰ διατελῇ εἰς ἀνάλογον σχέσιν
πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κενῶν ἐκάστοτε θέσεων.

Τὸ ὑπουργεῖον ἀποστέλλει ἐκάστην πρωίαν καὶ μόνον
τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὸ θεσιν ζήτημα. Ὁ
φάκελλος ἀνοίγεται ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν, ἐνῷ οἱ
ὑποψήφιοι κατέλαβον ἤδη πρὸ ἡμισείας ὥρας τὰς
θέσεις των. Ἀντὶ πάσης ἀποσκευῆς ἔχει ἕκαστος
πρὸ αὐτοῦ ἐν λεξικόν. Αἱ σημειώσεις καὶ τὰ τετρά-
δια ἀφίονται εἰς τοὺς προβαλάμους ἐπὶ ποιῆ ἑνιαυ-
σίου ἢ παντοτεινῆς ἀποβολῆς. Ὁλόκληρος φρουρὰ
καθηγητῶν, ὑψηλῶν καὶ κλητήρων περιφρουρεῖ
ἐναλλάξ τοὺς ἀμιλλωμένους. Οὐδεμία διακοπὴ
μόνον δὲ λόγῳ ἐκτάκτου ἀνάγκης δύναται τις νὰ
ἐξέλθῃ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν συνοδίαν ἐπιστάτου. Ἐὰν
πεινᾷ προμηθεύεται λιτὸν στερεὸν πρόγευμα καὶ τὸ
τρώγει ἐπὶ τῆς θέσεώς του· τῶν πλείστων ὅμως ὁ
στόμαχος ἀπεργεῖ ἢ πεῖνα καὶ ἡ δίψα ἐγκατέλειπον
τὴν ἀσκειδὴ αὐτῶν κατοικίαν.

Περὶ τὴν τρίτην μ.μ. ὥραν οἱ ὑποψήφιοι ἀρχον-
ται περατοῦντες τὴν ἐργασίαν αὐτῶν καὶ ἀπέρχονται
τῆς ἀχανοῦς αἰθούσης, ἐν ἣ ἐμαρτύρησαν σήμερον,
θὰ μαρτυρήσωσι δὲ καὶ τὰς ἀκολουθοῦς τῆς ἐβδο-
μάδος ἡμέρας. Παραμένουσι δὲ ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Σορ-
βόννης, ὅπου μικρὸν κατὰ μικρὸν σχηματίζονται
πυκνοὶ ὄμιλοι καὶ ἐγείρονται συζητήσεις ζωηραὶ
περὶ τῶν σκοτεινῶν χωρίων τῆς Λατινικῆς μεταφρά-
σεως, περὶ τοῦ μέτρου τῶν στίχων, οὓς ἔγραψαν.
περὶ τῆς συγκριτικῆς Γραμματικῆς τῶν νεκρῶν λε-
γομένων γλωσσῶν, περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ θέματος,
περὶ τῆς Γαλλικῆς διατριβῆς, περὶ τῆς Γερμανικῆς
ἢ τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας. Μεταξὺ τῶν νεῶν
ὑποψηφίων ἀπαντᾷ τις καὶ ἄνδρας μιζοπολίους, διδα-
σκάλους ἐπαρχιωτικῶν κολληγίων, ἐκ περιστάσεων
δυσμενῶν μὴ δυνθέντας ἐνωρίτερον νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ
ἀνωτάτου φιλολογικοῦ διπλώματος. Ἀλλὰ βλέπει τις
καὶ ἰσοροδιάρχους, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐφημερίους, γραμ-